

mødte stærk modstand. Spørgsmålet gav anledning til meget indgående forhandlinger, hvorunder man fra dansk side fastholdt den opfattelse, at art. 4 ikke kunne betragtes som en udtømmende opregning af alle de kategorier af personer, som havde krav på behandling som krigsfanger, men at der også kunne tænkes andre tilfælde, og at de krigsførendes hidtidige praksis om uformel eksekution af „francs-tireurs“, partisaner o. s. v., — som *var tagne til fange* og altså uskadeliggjort — ikke var anerkendt af folkeretten. Tværtimod måtte en sådan fremgangsmåde betragtes som stridende mod nutidens retsbegreber og de udtrykkelig anerkendte menneskerettigheder og derfor karakteriseres som en international forbrydelse.

En tilsvarende opfattelse hævdedes fra dansk side også overfor det spørgsmål, hvorvidt civilbefolkningen havde ret til selvforsvar overfor en ulovlig angrebskrig eller overfor ulovlige handlinger fra de krigsførendes side i enkelte tilfælde. Civile personer, der deltog i et sådant selvforsvar, kunne efter dansk opfattelse ikke behandles som retsløse og eksekveres uden lov og dom af de krigsførende, efter at de var tagne til fange.

Fra dansk side blev der såvel under udvalgsbehandlingen som i de afsluttende forhandlinger i plenarforsamlingen fremsat ønske om, at det udtrykkelig blev optaget i protokollen, at den danske fortolkning af de pågældende bestemmelser i konventionen ikke havde mødt modstand fra nogen side, og en tilførsel til protokollen i overensstemmelse hermed blev derefter foretaget.

Et tredje spørgsmål af principiel retlig betydning er, i hvilket omfang den krigsførende er berettiget til at straffe en krigsfange for forbrydelser, han måtte have begået *forinden* tilfangetagelsen. Meningerne om dette spørgsmål har været meget delte, og det lykkedes heller ikke på konferencerne 1947, 1948 og 1949 at komme til en løsning deraf. Der består her en mulighed for at gøre retsbeskyttelsen for krigsfanger illusorisk ved at påstå, at de af dem tidligere foretagne handlinger er krigsforbry-

delser. På den anden side bør almindelige forbrydelser, som tidligere er begået, naturligvis ikke være straffri. Dette viser sig f. eks. ved sabotagehandling, idet de undertiden må siges at være dækket som lovlige krigshandlinger fra militærpersoner eller berettiget selvforsvar fra civile personer, medens de i andre tilfælde kan være begået under sådanne omstændigheder, at de ikke kan siges at være retfærdiggjorte ved krigstilstanden eller besættelsen, således som det f. eks. kan være tilfældet ved almindeligt bedrageri, tyveri og røveri.

I det udkast, som var forelagt Stockholmkonferencen 1948, var der i art. 74 foreslået en regel, hvorefter krigsfanger, som efter lovgivningen i den stat, der har taget dem til fange, bliver strafforfulgte for tidligere begåede forbrydelser, skal være beskyttede efter konventionens bestemmelser, selv efter at de er domfældte, med mindre det drejer sig om alvorlige krigsforbrydelser. Den sidstnævnte begrænsning vedrørende alvorlige krigsforbrydelser blev slettet i Stockholmkonferencens forslag.

På konferencen i Genève 1949 gav spørgsmålet anledning til langvarige forhandlinger. Fra russisk side holdt man bestemt på, at de egentlige krigsforbrydere ikke havde krav på konventionens beskyttelse, medens vestmagterne, særlig England og Amerika, ligeså bestemt hævdede, at ingen krigsfange kunne unddrages de fundamentale retsprincipper, som konventionen indeholder. Enighed mellem disse to modsatte opfattelser kunne trods talrige mæglingsforsøg ikke tilvejebringes, og bestemmelsen (art. 85) blev da vedtaget i overensstemmelse med Stockholmkonferencens forslag, hvorefter også krigsforbrydere, der tages til fange, skal behandles efter konventionens regler. Ved sin undertegnelse af konventionen har Sovjetrusland imidlertid taget et forbehold på dette punkt.

*Bemærkninger til enkelte bestemmelser
i konventionen*

Ifølge art. 2 gælder konventionen også i tilfælde af væbnet konflikt, selvom en